

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
srijeda,
10. studenoga 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 117
Cijena 10 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Vodičani svečano proslavili 30-godišnjicu osnivanja organizacije KP u mjestu

U Vodicama je u nedjelju svečano proslavljena 30-godišnjica osnivanja organizacije Komunističke partije i 10-godišnjice oslobođenja mjestu.

U svečano ukrašenoj dvorani zadružnog doma održan je sastanak organizacije SK, kojem su osim mještana prisustvovali rukovodici grada i kotara, predstavnici općina te brojni gosti.

Nakon Internationale, koju je intonirala vodička glazba, sekretar osnovne organizacije SK drug Mate Jurićev otvorio je svečani sastanak, te je pozvao prisutne da jednom minutom šutnje odadu počast palima u Revoluciji i umrlima u poslijeratnoj izgradnji.

Zatim je drug Tomislav Markoč održao opsežan referat.

Nakon kraćeg pozdravnog govora druga Pere Skarice, sekretara Kotarskog komiteta SK, upućeni su pozdravni telegrami CK SKJ i drugu Titu, te CK SKH i drugu Vladimиру Bakariću.

Iznoseći u kratkim orteama boga narodna organizacija, koja gatu borbenu prošlost naroda se samoprijegorno bori za ostvarenje njihovih težnja: nacionalnostalog, iznio glavne momente, nog oslobođenja i socijalne koji su upravo pridonijeli stvaranju organizacije KP u mjestu.

Potrebno je istaknuti, da je 1. studenoga 1924. godine sakupili su se na Srimskoj lokvi Joso Dunat, Joso Bareša, Markijol Jurićev, Dane Jurićev, Paško Roca, Ante Udovičić, Benjamin Udovičić, Stipe Zore, Grgo Roca, Roko Roca, Sime Mačukat, Roko Roca (Rokica), Jakov Ivas, Ante Spanja, Cvitan Spanja, Joso Zamne, Mile Talijaš, Mijo Spanja i 17-godišnji Milo Vlahov i Reko Spanja, i oni su uz pomoć drugova iz grada izvršili historijski čin — osnovali su organizaciju Komunističke partije u Vodicama.

Stari borac i revolucionar Gušte Sprijan nije prisustvovao tom sastanku, jer se nalazio u zatvoru.

Od toga dana počinje da se organizirano odvija borba naroda Vodica. Sve akcije, koje se po dužim, predvođene su organizacijom KP. Borba partijske organizacije u Vodicama u kratko vrijeme prikupila 200 pušaka, 7 puškomitrailjeva, 1 laški mitraljez, mnogo bombi, veliku kolicinu municije i druge vojničke opreme. Kasnije se nastavilo sakupljanjem i sredivanjem oružja.

Svojim radom partijska organizacija vrši sve jači utjecaj na mase u selu. Koliki je taj utjecaj vidi se i po tome, što se na poziv organizacije KP, mjesec srpnja 1941. godine, odazvalo 120 naoružanih Vodičana, koji su bili spremni da se bore protiv okupatora.

Narod Vodica, pod vodstvom svoje partijske organizacije, dao je značajan prilog Narodnooslobodilačkoj borbi. Preko 350 mještana palo je u ratu za oslobođenje svoje domovine, a od toga 150 članova KP i Skoja.

Odujuci priznanje svim onim mještanim, koji su s oružjem ili u pozadini pridonosili pobjedi naše revolucije, drug Markoč je posebno priznaje odao drugu Gušti Sprijanu, koji je bio najzaslužniji borac i revolucionar. On je svojim herojskim držanjem pred klasnim neprjateljem, svojom odanostu i samojedino Komunistička partija nji-

Pogled na Vodice

Svečanost u Pirovcu

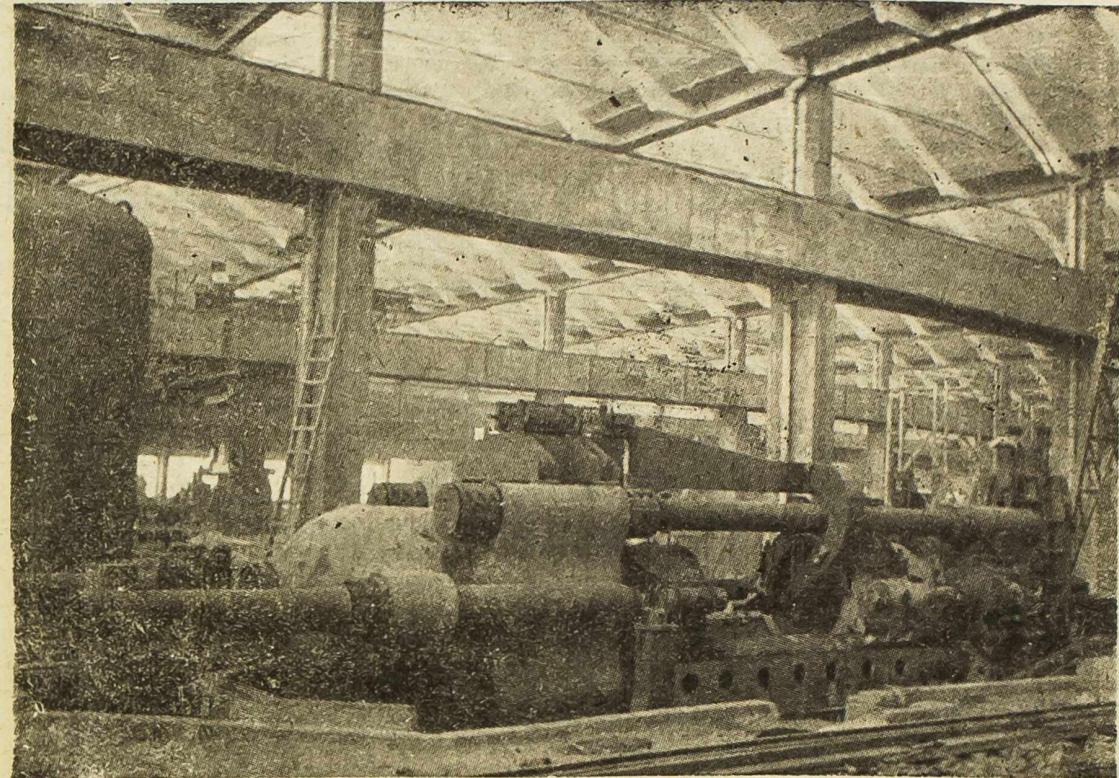
Narod sela Pirovac proslavio je 31. X. 1954. desetogodišnjicu svog oslobođenja. Cijelo selo bilo je okićeno zastavama i zelenilom. Subotnje večernje vatre označile su početak svečanosti. Na sam dan proslave održano je narodno veselje, a navečer svečana akademija. Na programu je nastupio po prvi put i tamburaški zbor.

T. Jurleka

U Raslinama će se otkriti spomen-ploča

U nedjelju 14. o. mj. narod ustanika sela Rasline otkrit će spomen-ploču mještanima, koji su pali u Narodnooslobodilačkom ratu?

Da bi se našim ljudima omogućilo prisustovanje proslavi naroda Rasline, bit će priređeni izleti iz Šibenika, Zatona i Skradina.

Tvornica lakih metala »Boris Kidrič« - Unutrašnjost valjaonice

Proslava oslobođenja Šibenika

Šibenik je na svečan način proslavio 10-godišnjicu svog oslobođenja. Već nekoliko dana ranije grad je poprimio nesvakidašnji izgled. Brojne državne i nacionalne zastave, svjetleći natplisi na tvrdavama i nekim javnim zgradama, rasvjetljena navečer pisak siréna tvornica i brodova u luci najavio je početobala i brodovi, a izloži okićeni tak proslave, a na Poljani mar-

i u njima postavljene slike maršala Tita našlo se nekoliko hiljada gradana, koji su s velikim interesom posmatrali veličanstven vatromet. Istovremeno šibenska narodna glazba priredila je koncert, a u Narodnom kazalištu održana je svečana akademija.

Na sam dan oslobođenja šibenska narodna glazba, svirajući borbene pjesme, obišla je grad. Poslije održane zajedničke sjednice NO-a gradske općine i kotara, i polaganja vijenca na spomen-ploču, upriličena je imponantna parada, koja je prošla pored svečano ukrašene tribine, na kojoj su se nalazili drugovi Nikola Sekulić-Bunko, potpredsjednik Sabora NR Hrvatske, zatim Vicko Krstulović, organizator ustanka u Dalmaciji i član CK SKJ, dr. Ivan Ribar, narodni zastupnik, viceadmiral Josip Cerni, kontraadmirali Ljubo Truta i Stanko Parmač, brojni gosti i uzvanici, kao i predstavnici narodne vlasti, političkih i društvenih organizacija našeg grada i kotara. U paradi su učestvovali pripadnici naše Mornarice, vatrogasci, pripadnici predvojničke obuke, PAZ-a, članovi lovačkog društva, šibenska narodna glazba, članovi DTO »Partizan«, veslači, nogometari, košarkaši, odbojkaši, plivači, sahista, biciklisti kao i članovi automoto društva u Aerokluba te jedrilčari. Na kraju su neka naša veća poduzeća prikazala na radij svoja dostignuća na polju proizvodnje. U okviru proslave priredena su tih dana razna sportska takmičenja.

Svečani prijem

U domu JNA 3. o. mj. poslije podne prireden je prigodom godišnjice oslobođenja Šibenika svečani prijem kojem su prisustvovali mnogi gosti i uzvanici.

Prijem su priredili predsjednici NO-a gradske općine i NO-a kotara.

Prve sjednice Vijeća proizvodača Dobar početak

Novoizabrano vijeće proizvodača odžalo je svoju prvu i drugu sjednicu. Na prvoj sjednici je izvršena verifikacija mandata, izbor predsjednika (presjedatelja) za 6 mjeseci, i stalnih komisija. Druga sjednica je već bila radnog karaktera. Vijeće proizvodača je održalo svoju odvojenu sjednicu, a zatim zajedničku s kotarskim vijećem.

Rješenja i odluke koje su donijete ugovornim se odnose na davanje garancija za obrtna sredstva trgovčkom poduzeću »Sloga«, ugostiteljskom poduzeću »Prokljan« i poljoprivrednoj zadruzi Murter. Također je donijeta nova odluka o općinskim takšama i općinskom porezu na promet. Još je donijeto rješenje o prodaji zgrada općenarodne i privatne privatnim licima.

Prva diskusija na odvojenoj sjednici vijeća proizvodača daje garanciju da će se vijeće proizvodača kao cjelina, a i preko

stalnih komisija i zajedničkih komisija dobro zauzeti na rješavanju problema, koji će se javljati u dalnjem radu vijeća.

Važno je istaći, da je vijeće proizvodača donijelo zaključak da se dade preporka narodnim zastupnicima vijeća proizvodača u Saveznoj narodnoj skupštini i Saboru da se zauzmu, da bi se što prije donio Zakon o proizvodnji i prodaji prirodnih vina.

Preporuka je rezultat diskusije oko donošenja rješenja o davanju garancije ugostiteljskom poduzeću »Prokljan« koje uglavnom prodaje vino u unutrašnjost naše zemlje.

Kotarsko vijeće i vijeće proizvodača na prvoj zajedničkoj sjednici izabrali su zamjenika predsjednika NOK Vinka Petrića i donijeli rješenje o izmjeni rješenja o izboru savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku. Izabrana je i zajednička komisija za budžet i financije, dok

će se ostale zajedničke komisije izabrati na narednoj zajedničkoj sjednici. Uskladene su i razlike u donijetim rješenjima obaju vijeća.

Ne možemo govoriti o postignutim rezultatima, ali je točno ako kažemo, da je početak dobar.

Izabrane stalne komisije vijeća proizvodača treba da se što prije sastanu i izaberu predsjednika i dogovore se o svom radu. Od tog zavisi kako će se pripremiti sjednici, jer je to zadatak izabranih komisija.

Na drugoj sjednici je odloženo dovođenje rješenja o povećanju prosjeka plaća poduzeću »Tehnicka« i Elektročnom poduzeću Šibenik, a stvorena je komisija koja će ispitati opravdanost zahvata tih poduzeća i pripremiti izvještaj za slijedeću sjednicu, na kojoj će se donijeti odluka.

S. Bijelić

NASTUP TAMBURASKE SEKCIJE »KOLO« U LOZOVCU

U okviru 10-godišnjice Šibenika tamburaška sekcija RKUD »Kolo« posjetila je Tvornicu gline i aluminija u Lozovcu, gdje je održala veoma uspješni koncert za radni kolektiv i mještane. Nakon koncerta priređena je zabava, koja je potrajala do kasno u noć.

Piše: Narodni heroj pukovnik Obrad Egić

Epopeja na Barama

(Svršetak)

Kad su se Nijemci uvjerili da — i pored avijacije, artiljerije i minobacačke vatre — s općim napadom ne mogu postići željeni cilj, oni mijenjaju takтику. Obrazuju više jurišnih grupa, tako zvane trupove, i sa njima poduzimaju napade preko jaruga, mrtvih uglova i teško prolaznog zemljišta, da probiju našu obranu u unutrašnjost naših položaja. Vjerovali su da će na taj način iznenadno napadati štabove bataljona i brigada i time stvoriti zabunu u našim jedinicama i omogućiti svojim bataljonima prorok u dolinu Sutjeske. Ali, i ti pokušaji uspiješno su odbijeni.

Neubučajeno kod Nijemaca, oni su poduzimali čak i nekoliko noćnih napada i juriša. Pritom su se izmiješali naši borci sa Nijemcima i borba se vodi na život i smrt. U tim noćnim okršajima poginuli su nam komandiri četa: Boško Zunić i Danilo Tartačić; puškomitrailjeri: Vilmo Jelić i Dušan Bulkarica; borci: Veljko Ravnikar, Jeronim Dumatović, Ilija Vještina, Zekan Novaković, Roman Dunatov, Aksije Peričić, Stanko Dunatov, Marija Dumić, Sime Milinković, Zorka Jelić, Metod Rokov, Josip Lukin, Josip Jelić, Slavko Milinković, Marijan Lukin, Vinko Krajnago, Roman Medanić, Andelo, Marijan i Dinko Martinović, Vinko Lukin, Bepo Marelić Nada Petrićić, Toman Božo i mnogi drugi neustrašivi borci. Ranjen je i komandant brigade Ljubo Vučković i još neki borci i rukovodiovi.

Mi smo tako čitavog dana protunapadima odbijali niz nemačkih pokušaja, lomili im živu silu i tehniku. Ogromna bojna i tehnička nadmoćnost — dalekometni topovi, mnogobrojna avijacija i naročite jedinice izvezbe za planinsko ratovanje — govoriti rječito o velikoj prednosti neprijatelja. Iako smo bili svijesni važnosti položaja i delikatnosti izvršenja zadatka, iscrpljeni dugim borbama, oslabljeni gubicima, nedostatak municije i druge okolnosti uslovili su da je predveće naša obrana i upornost na desnom krilu brigade počela da popušta. Nijemci su to osjetili i uvođeći svježa pojačanja, postaju u napadima sve drskiji. Citavog dana avijacija ih je opskrbljivala municijom. Često su se naši borci hvatali sa nemačkim vojniciima za gušu oko bačenih padobrana sa municijom. Predveće Nijemci su imali izvestan uspjeh, ali smo ih i pak sprječili da se probiju u dolinu Sutjeske.

Oko 22 sata Nijemci — korišteći noć — uspjeli su neprijetno se privući položajima 1. i 4. bataljona, gdje je ponovo na-

stalo teško hrvanje. Izmiješali se naši borci sa Nijemcima i borba se vodi na život i smrt. Neprijatelj je uspio da nešto potisne 1. i 4. bataljon, ali naši brzo uvedeće bataljonske rezerve i energičnim protunapadom, uz osjetne gubitke, odbaciše neprijatelja prema Vukovim stijenama.

8. lipnja brigada je proživiljala tešku situaciju. Izgledalo je da ćemo biti opkoljeni i da će neprijatelj nadjačati. Nijemci su u toku noći privukli svježe ešalone i proširili uspjeh, poštignut prethodnog dana.

Ostaci naših bataljona su iscrpljeni, gladni. Već nekoliko dana jedemo samo komadić konjiskog mesa i kopriva. Nijemci su znali da naše teškoće i zato su poduzimali razne podrhvate sa svim sredstvima, na koja su im stajala na raspolaženju, da bi slomili našu upornost i ostvarili cilj. A pred svaki napad i junji koji su poduzimali, prethodila je jaka artiljerijska i minobacačka vatra, koja je trajala dugo i pravila pustoš na našim položajima. Val za valom bombardera i štukača rasosio nam je osjetne gubitke. Citave bataljone opremljene za borbu u planinskim predjelima bacali su u prve redove, radi proširivanja već postignutih uspjeha, i evo, ozbiljno potiskuju 2. 3. i 4. bataljon. Naši se odupiru, učaju posljednje napore, ali Svabe našrću kao gladni vukovi, ne obazirući se na žrtve. Ipač su bili zauštavljeni. Komandir naše 2. čete, Jovo Cetnik, poveo je ostatke svoje čete na juriš da bi odbio Nijemce, ali poginuše mu dva borca i tako je neprijatelj oko 13 sati uspio da zauzme Gorje Bare, da odbaci 2. i 3. bataljon prema Maloj Siljevici, a 4. u rajon Donjih Bara. Naš 1. bataljon ostao je i dalje u Planinici, položaju što ga je posjeo još prvi dan.

Svaki dan i svake noći redale su se strašne bitke i pritisak sive jača glad. Broj ranjenika, posebice teških, maglo je rastao. Toga dana, pored onih čijih se imena ne sjećam, poginuše puškomitrailjeri: Mladen Dumić, Dušan Novaković, Anka Petrićević, Stanko i Augustin Marelić, Krste Kitarević, Marcelo Medanić, Milka, Marija, i Stevo Lukin, Dušan Toman, Marija Gačina, Boško Jurić, Mladi Cicarić, Mile Budimir, Ive Đukić, Ante Kronja, Ivo Gojanović, Frane Baranović (Vodnik), Božo i Josip Petrić, Mile Bumbak, Smilja Stupin, Daro Lučev, Ivo Marelić i još mnogi znani i neznani. U tom času pristiže nam, izmirena u neprekidnim borbama, Majevička brigada, uz čiju pomoć uspijevamo da izdržimo

još jedan dan i da zadržimo Nijemce na dostignutoj liniji. Naši redovi, iako prorijedeni i bez municije, bez artiljerije i avijacije, borili su se do krajin granica ljudskih mogućnosti. A kad je borci ponestao i posljednji metak, stavljali su mož na pušku i bacali se bajonetom i grudima na podivljale neprijatelje. Jer, zadržati Nijemce još danas — značilo je pobijediti! Izgubiti, ipak, Bare znači pretprijeti strašnu pustoš na terenu kroz koju se brigada probijala. Zajedno su i ljudi i konji i mazge u panici i samrtnom strahu. Komandiri četa i bataljona ne mogu da održe ljudstvo pod komandom. Neki pokušavaju da kretnu desno, neki lijevo, nebi li izbjegli strahote, ali nema se kuda. Njemačka avijacija i artiljerija nemilosrdno obasipaju taj prostor, dok njihove jedinice sve više suzuju obrću oko nas.

Nakon četiri dana i noći neprekidnih borbi — 8. lipnja oko 20 sati — po naredenju štaba 2. proleterske divizije, 2. dalmatinska brigada povlači se sa Gornjih i Donjih Bara, na kojima je ostavila cvijet mladosti. Preko 250 heroja — boraca zauvječava u svojim njedrima Zelengoru, kao simbol najsvršenijeg izraza ljubavi, kao primjer pokoljenjima kako se gine za slobodu i spas domovine.

Osjetno prorijedeni bataljoni 2. dalmatinske brigade, praćeni nemačkom avijacijom, povlače se 9. lipnja sa Bara dolinom Sutjeske prema Tjentištu. Računajući da će i dalje prema sjevrozapadu, kao što je naredeno, ali se ka Tjentištu ne može. Nijemci su ga zauzeli i pod svaku cijenu hoće da nam presjeku odstupnicu. Ali, tu je slavna Druga srpska proleterska brigada, koja muški odbija sve napade Nijemaca i sigurno osigurava naš desni bok.

Probijali smo se kroz neprohodnu planinsku pustinju, između Pleča i Ozrena, kroz jedini tjesnac širine 500—600 metara, a koji Nijemci nisu uspjeli osvojiti ni zavrtiti. Tuda će proći još neke naše jedinice.

U štabu Druge proleterske divizije drugovi nisu krili sumnju da je naša brigada opkoljena i njezina sudbina neizvjesna. A drug Tito jednako se interesira za brigadu, sve dok nije bio izvješten da je pristigla za glavninom Druge divizije.

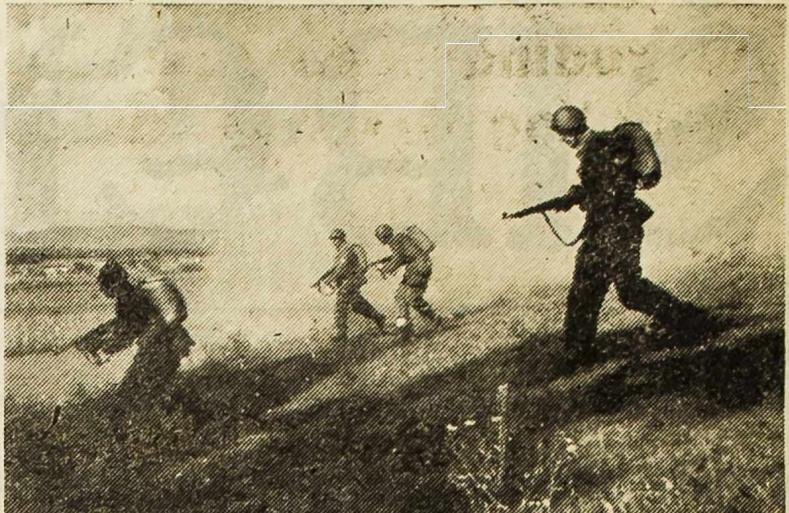
Povlačimo se pred lavinom neprijateljske vatre. Danima i noćima bez sna — oči se same zaklapaju, razdire glad, premoren, ranjavih nogu — naše povlačenje dobrano je natopilo krvlju planinu Zelengoru. U tim strahotama, po bespuću planine nestali su borci: Mirko Bogdanović, Miloš Ilijić, Luka Vještina, Ilija

Radušin, Božo Grbić i još neki drugovi i drugarice, čiji se imena ne sjećam. A Nijemci su po toj planinskoj pustinji rasuli pse, koji će im pomoći u pronalaženju ranjenih partizana.

Oko 15 sati izmedu planinskih masiva Pleča i Ozrena brigada je uspjela da se probije duboko u šumu, ali tu je bila napadnuta od dvije eskadrile njemačkih bombardera. Bombardiranjem iz niskog leta neprijatelji su napravili pustoš na terenu kroz koju se brigada probijala. Zajedno su i ljudi i konji i mazge u panici i samrtnom strahu. Komandiri četa i bataljona ne mogu da održe ljudstvo pod komandom. Neki pokušavaju da kretnu desno, neki lijevo, nebi li izbjegli strahote, ali nema se kuda. Njemačka avijacija i artiljerija nemilosrdno obasipaju taj prostor, dok njihove jedinice sve više suzuju obrću oko nas.

U takvoj situaciji evo što je rekao šef engleske vojne misije, koji je bio pri Vrhovnom štabu, kapetan Diken: »Pa šta se ne predajemo, kad se ne možemo probiti!« Drug Tito mu je preko tumača odgovorio: »Reci mu neka ode kod Prve proleterske divizije, koja je u prethodnici, pa ako se oni slože da se predaju, slaćem se i ja.«

U gotovo bezizlaznoj situaciji, a da bi postala još gora i teža, saznajemo da je tu, prije jednog sata, ranjen i drug Tito. Teško nam je palo to saopćenje. Ono bi bilo teže od svih dotadašnjih patnji i naporu.

Pritisnuti brojnim njemačkim snagama sa svih strana i pustom planinom — a da bi se brže i lakše izvukli iz paska — morali smo smanjiti komoru, ostavljati konje, koji su nosili teška oružja i ranjene drugove. Pored toga, stiže naredenje da se zakopu sve teško oružje. Teška je to odluka. Teško se rastati s oružjem sa kojim smo pravili lom od Talijana i četnika u dolini Drine i Neretve. Teško se rastati s oružjem, koje je pridonjelo pobedi na Barama. Sahranjujemo to oružje i plaćemo, jer vrlo dobro znamo koliko smo krvi prošli dok smo ga oteli Svabi i Talijani. izbjegli smo smrtnu opasnost!

U neprekidnim napadima i jučišima, danju i noću od 5. do 9. lipnja Druga dalmatinska brigada odigrala je jednu od najznačajnijih uloga u epopeji borbe glavne grupacije za izlazak iz okruženja. To je bio njen treći veliki podvig u sastavu glavne operativne grupe. Treći put brigada rješava takav borbeni zadatak, koji je u operativnim planovima glavne operativne grupacije predstavljač, čvorni točku — rješenje i pobjedu! A to je jedinica čiji su borci prvi preplivali Neretvu, bombama i moždavima razbili četnički front na lijevoj obali Neretve. To je jedinica čiji su borci prvi savladali nabujalu Drinu, pred kojom je general Poćorek, 1915. godine, sa najmodernijim sredstvima za forsiranje rijeke, uz manji otpor crnogorske vojske, punih pet mjeseci nemoćno stajao. A Dalmatinci, junačkim srcima i sa nešto starih dasaka, herojski prebrodiše Drinu, savladajući težak otpor četnika i Talijana.

Bare su velika slava našeg oružja, našeg heroja partizana — borca. To je oličenje ne samo junaštva, nego i plemenitosti našeg čovjeka, koji je svjesno žrtvovao najdraže za velike ljudske ideale — za slobodu, za nezavisnost, za mir na ognjištu!

Pioniri bratstva i jedinstva

Značajna uloga sibenskih partizana 1941. u Lici

NAJVECE zlo, maslijedeno od stare Jugoslavije, bio je postojeći antagonizam između Srba i Hrvata, koji se više nego igdje, ispoljavao baš u Lici. Zbog toga su ustaše i naše tamo onako pogodno tlo za vršenje užasnih zločina već u prvim danima rata.

Proslava u Vodicama

(Nastavak sa 1. strane)

prijevodno davao primjer članovima Partije i Skoja kao i ostalom narodu.

U referatu je, osim toga, nagnjeno da je organizacija KP u mjestu već u mjesecu studenom 1941. godine uputila 15 svojih članova za formiranje I. hrvatske čete u Lici, a početkom 1942. godine pri formiranju bataljona »Bude Borjan« dala je 18 članova Partije i Skoja. Isto toliko članova KP i Skoja upućeno je mjeseca svibnja 1942. u I. primorsku četu. U toku 1942. godine oko 200 boraca iz Vodica pošlo je u srpske i crnogorske proleterske brigade ili su kao popuna stupili u I. i II. dalmatinsku udarnu brigadu.

U referatu su, nadalje, iznijeti rezultati koje je narod Vodica sa svojom partizanskom organizacijom postigao nakon oslobođenja. Na kraju je drug Markoč rekao da svi ti rezultati treba da budu podstreljati za daljnje pobjede u izgradnji Vodica i naše socijalističke domovine.

Svršetak referata popraćen je klicanjem Savezu komunista Jugoslavije, socijalističkoj domovini, te organizatoru i inspiratoru svih naših pobjeda drugu Titu.

spadanja stare Jugoslavije, što no je: »Braće Srbi!, čuli smo za vaše patnje i stradanja, koja ste doživjeli od odvratnih izreda hrvatskog naroda — ustaša. Mi dalje nismo mogli podnositu tu sramotu, već smo, evo, na poziv naše Partije ostavili naš divni Jadran i došli među vas, da vam pomognemo u pravednoj borbi i da našom krvlju zamijenimo vašu krv!«

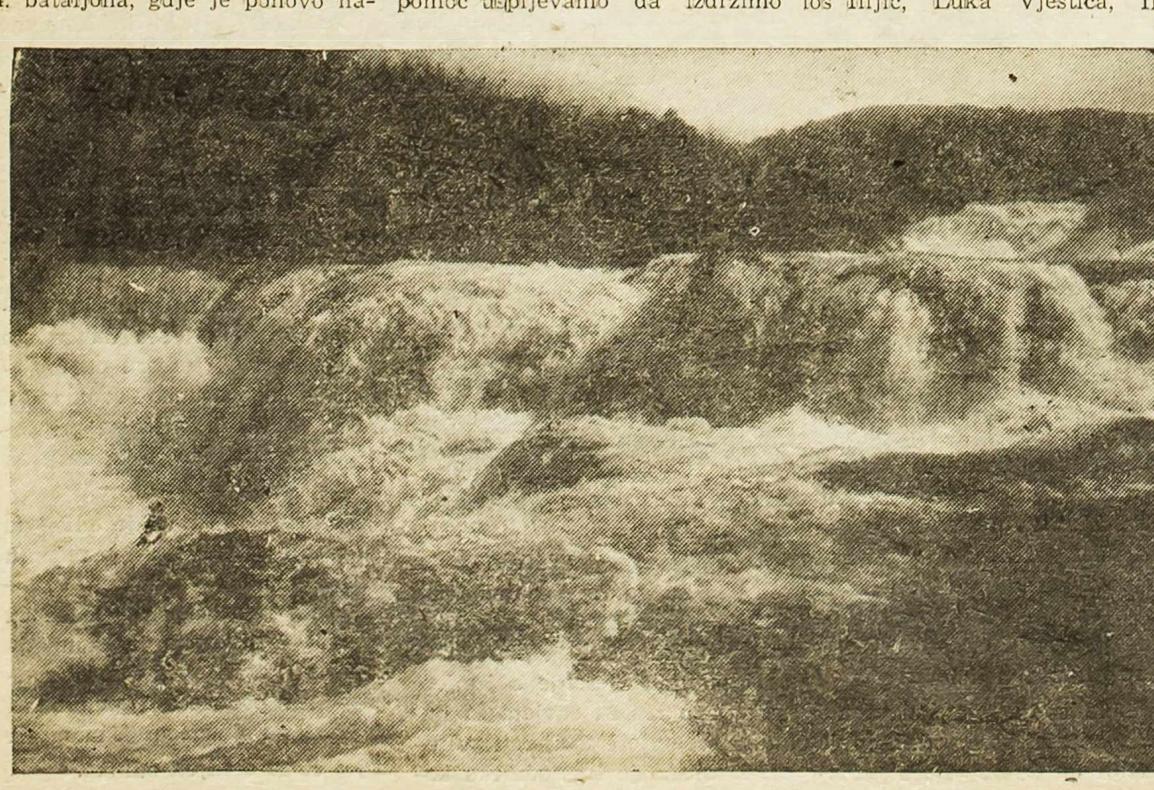
Opisati djelovanje tih riječi, mislim ne bi bio u stanju ni pero najboljih majstora. Uzbudjenje je doseglo svoj vrhunac, kada su se niz izbradzana lica mrtvih ličkih goršata zakotrljale suze radosnice, čije je srce po prvi put u njihovom muževnom dobu malaksalo pred nagonom osjećaja.

Prisutnost tih sjajnih boraca, njihova politička izgradenost i žarki jugoslavenski patriotizam imali su silan učinak na prorijenjanju i srpskih i hrvatskih masa. Zbog toga nije neskromno reći, da su oni bili pioniri bratstva i jedinstva i to na najosjetljivijem području, — u Lici.

Kao prva mjera protiv talijanskog garnizona u Korenici, primjenjena je s naše strane »ekonomski blokada«. Ni najmanja stvarčica nije smjela doći u ruke Talijana . . . Ta mjera silno je ozlojedila talijansku komandu, koja je preko šačice svojih doušnika lansirala prijetnju, da će početi za odmazdu sa paljenjem okolnih selja, ukoliko se odmah ne ukine »blokada«.

Dolazak tih grupa u centar Like izazvao je nečišćivo edusjevljenje ličkog stanovništva. Nezaboravne će ostati njihove riječi, upućene okupljenom narodu u Kravacu, nedaleko Korenica, gdje je bilo sjedište štaba za Liku. Tom prilikom rečeno je: »Braće Srbi!, čuli smo za vaše patnje i stradanja, koja ste doživjeli od odvratnih izreda hrvatskog naroda — ustaša. Mi dalje nismo mogli podnositu tu sramotu, već smo, evo, na poziv naše Partije ostavili naš divni Jadran i došli među vas, da vam pomognemo u pravednoj borbi i da našom krvlju zamijenimo vašu krv!«

(Nastavak na 3. strani)

Povodom „Tjedna Crvenog križa“

10 godina rada Jugoslovenskog Crvenog križa

Duboka povezanost Armije i naroda u našoj velikoj borbi protiv fašizma, bila je jedan od važnih uslova da je naša Revolucija uspješno završila, izvojevavši slobodu.

Rukovodeni našom Partijom, drugom Titom i ljubavlju prema svojoj zemlji i slobodi, naši narodi su u toku cijelog rata pomagali svoju Armiju u zbrinjavanju ranjenika i vodili brigu o ratnoj siročadi, pomagali stare, bolesne i iznemogle. U tom plemenitom zalaganju nije bilo razlike između Armije i naroda.

Crveni križ obnovljen u Drvaru 1944. godine, preuzeo je u djelokrug svoje organizacije mnoge od tih zadatka.

Cetim u početku svoga rada, još u toku žestokih borbi s neprijateljem, Crveni križ postavio je sebi u zadatku: spremanje bolničarki za front i slanje sanitetskog materijala, brigu o djeci palu boraca, organiziranu evakuaciju djece s ugroženih teritorija, brigu o invalidima, pomoći vojnim bolnicama, smještaj staraca, i iznemoglih, kao i pomoći onim porodicama koje su zbog ratnog pustošenja ostale bez krova. Crveni križ je organizirao prihvatanje ratnih zarobljenika i interniraca koji su se vraćali u otadžbinu, kao i primanje i podjelu materijala koji je dolazio iz inozemstva.

Među prve zadatke Crvenog križa spadala je suradnja s organizacijama narodne vlasti, Jugoslavenskom narodnom armijom i masovnim organizacijama.

Od početka se u našoj novoj otadžbini, u kojoj se izgrađuje socijalizam, posvećivala velika pažnja čuvanju narodnog zdravlja i mnogo je naporu bilo usredotočeno na ostvarenju istinskih zdravstvenih pomoći dostupne najširim narodnim massama.

Jugoslavenski Crveni križ u okviru svoje zdravstvene djelatnosti, postavlja sebi u zadatku da služi kao pomoći i oslonac organizacija narodne vlasti u podizanju narodnog zdravlja. U tu svrhu se ne prestano bavi zdravstvenim provjećivanjem, ospobljavanjem kadrova za zdravstvenu službu, borbom protiv tuberkuloze i ostalih epidemičnih i endemičnih bolesti i formiranjem aktiva Crvenog križa.

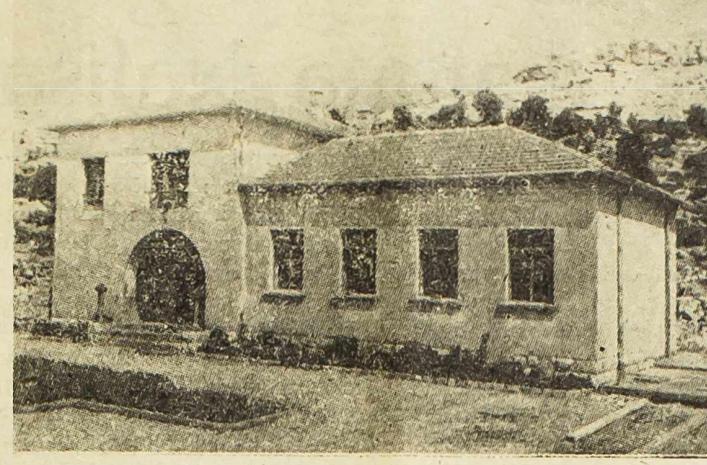
Da bi rad organizacije na zdravstvenom polju bio uspješan, u toku cijelog vremena posvećeno je mnogo pažnje ospobljavanju kadrova. Tečajevima, seminarima i povremenim savjetovanjima učinjeno je da Crveni križ danas raspolaže stotinama ekspedicija pomoćnih zdravstvenih kadrova, da bi u 1952. godini dvogodišnjim školovanjem seoske omladine dospjeo do mnogo efikasnijeg formiranja zdravstvenih aktivista obuhvaćanjem istih kadrova dugotrajnjom kontinuiranom nastavom. Naravno, da je krajnji cilj ovoga posla postignut tek primjenom stečenog znanja i stalnim angažiranjem tako ospobljenih kadrova.

Svoju djelatnost Jugoslavenski Crveni križ nije ograničio samo na odrasle, već je uvek obuhvaćao i omladinu, organiziranu u podmlatku Crvenog križa, koji čini sastavni dio organizacije. I u okviru te organizacije zadaci su bivali sve veći i obimniji i angažirali iz godine u godinu sve veći broj djece i omladine. Aktivnost organizacije na prikupljanju dobrovoljnih donacija krv koristiti će ne samo zemlji, već će pridonijeti i daljem

jačanju organizacije i usavršavanju organizacionih sposobnosti naših odbora i aktivista.

Desetgodišnjica rada ove organizacije nije ostala bez koristi za naše narode. Moramo biti svjesni toga, da je rad Jugoslavenskog Crvenog križa veoma težak, da njegovi rezultati nisu, doduse, uvek odmah vidljivi, ali mu je krajnji cilj, da zajedno sa cijelim narodom poboljša zdravstvene prilike u našoj zemlji, da doprinese boljem životu svakog čovjeka, a time i izgradnji socijalne slobode.

Rukovodeni našom Partijom, drugom Titom i ljubavlju prema

Draga (Primošten) — osnovna škola

Nove škole u 33 sela na kotaru

Na području prosvjete za ovih 10 godina u našem gradu i kotaru postignuti su zaista krupni uspjesi. Razvila se i ojačala materijalna baza prosvjete, izmijenio se i usavršio sistem školovanja a niklo je i nekoliko novih kulturno-prosvjetnih ustanova.

Tako u gradu, osim postignute nove moderne zgrade, adaptirana je još jedna, i na taj način, je

stvoreni prostor za dvije velike osmogodišnje škole.

Osnovano je nekoliko novih kulturnih ustanova kao na pr.

Muzička škola, Gradski muzej i

Narodno kazalište, a gradiska biblioteka, koja je u toku rata bila

uništena, razvila se u suvremenu ustanovu sa 9.000 svezaka.

Na prosvjećivanju naroda uspješno radi Narodno sveučilište, koje je dosada dalo 340 predavanja.

Do sada je u gradu bilo organizirano 70 analfabetskih tečajeva.

Osobito krupni uspjesi na polju prosvjete i kulture postignuti su na području našeg kotara. S ponosom možemo da konstatiramo, da se za ovih 10 godina napravilo u tom pogledu više nego što su to postigli svi režimi koji su u prošlosti vladali ovim krajevima.

Prije rata na području našeg kotara radilo je 35 škola, od toga 22 u državnim zgradama, a ostale u privatnim. U te škole bilo je upisano oko 4.300 učenika, a redovno je pohadalo jedva 65 odsto učenika školskih obveznika.

Zagora je u tom pogledu naročito bila zapuštena. Na prostoru od Zatona, Vodica i Pirovca,

pa do Devrsaka — na udaljenosti od gotovo 30 km, gdje ima 14 sela — nije bilo nijedne škole.

Isto tako od Dubrave pa do graničnog dalmatinsko-kotarskog koridora — na udaljenosti od skoro 20 km — nije bilo nijedne škole. Selja, kao Lozovac, gdje je podignuta tvornica aluminija ili Perković sa svojim željezničkim čvoristom, bila su bez školske obveznosti. Pa i ovo malo školske zgrade rat je osjetno opustošio.

Sedam škola je zapaljeno, osam demolirano a i ostale su više manje bile jako oštećene. Školski arhivi, biblioteke, namještaji, učila i ostala školska imovina uglavnom je bilo uništeno. Razumljivo je da je trebalo uložiti ogromne napore ne samo za to da se otvore škole koje su radile prije rata, nego i da se provede nova prosvjetna politika i ostvari izreka: »Kulturu i prosvjetu željim narodnim masama.«

U tome se mnogo uspješno. Otvorene su škole ne samo tamo, gdje su racile prije rata, nego i u još 33 sela, tako da škole sada rade u 68 naših sela.

U ovih 10 godina obnovljene se sve zapaljene i oštećene školske zgrade, sagradeno 26 novih, 6 je adaptirano i sada se gradi još 6 novih.

Dosadašnja vrijednost izvedenih radova iznosi 205 milijuna dinara, a sam narod je dao svoj prilog u dobrovoljnim radovima i dijelom u materijalu gotovo četvrtinu od te sume.

Od četverogodišnjeg i šestogodišnjeg sistema školovanja prešlo se na sistem osmogodišnjeg školovanja i on je već do sada moguć za 40 odsto djece našeg kotara.

Predratni broj školske djece od 4.300 popao se na 6.600, a broj prosvjetnih radnika, učitelja i nastavnika, od 73 na 185.

I u prosvjećivanju naroda postignuti su značajni uspjesi. Jedan od težih problema sa kojim

gradske vijesti

Narodno sveučilište započelo rad

Predavanjem, koje je održano u petak 8. o. m. Narodno sveučilište počelo je rad u novoj sezoni. Ono bi svoju djelatnost započelo i ranije, da u sadašnjim prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća nije otvorena izložba

ULUH-a iz Splita. Prof. Đorđe Jordanović iz Dubrovnika održao je predavanje za učenike srednjih škola pod naslovom: Ljepote Dubrovnika, a koje je sutradan ponovio za građanstvo. Predavanje je popraćeno veoma uspješnim projekcijama u prirodinu bojama. Danas će u 18 sati isti predavač odžati u prostorijama »V. Skopnik« svoje treće po redu predavanje, također sa projekcijama, a tema je: Kroz Boču Kotorsku.

Sibenik kroz tjedan

Kinematografi

SLOBODA: premijera američkog filma — SAMPION — Dodatak: Filmske novosti br. 41. (do 15. XI.)

TESLA zatvoreno radi restauriranja.

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA

ROĐENI

Vlasta, kći Kaje i Zdravka Ivić; Tomislav, sin Ive i Marije Gojanović; Katica, kći Marka i Krstine Cubrić; Boris, sin Božidar i Ivane Lapov; Moravka, kći Miljenka i Božice-Laure Lapov; Ojdana, kći Josipa i Šimice Mitrov; Meri, kći Berislava i Gojislave Bašić; Ljubica, kći Ante i Marije Jezerač; Milena, kći Slavka i Ruže Livajić; Memica, kći Ljube i Antule Klarin; Lovorka, kći Jerka i Slavke Pirija; Ante, sin Kreša i Ivanke Piljaci; Ivica, sin Šime i Anke Olivari; Katica, kći Marina i Sinke Grgurina; Stipe, sin Ivana i Anice Orlović; Ante, sin Marka i Milice Orlović; Milan, sin Jovana i Cvite Korda; Milan, sin Ante i Marije Manko; Ivan, sin Ivana i Marije Baranović; Radojka, kći Branko i Zdenke Juras; Željka, kći Branika i Sonje Pletikosa; Vinka, kći Franje i Ike Jelić; Vesela, kći Slavka i Ane Kovač; Ljiljana, kći Ante i Marije Vučkov i Dijana, kći Branka i Anke Brnić-Bočić.

KRETANJE CIJENA NA TRŽNICI

ZA POMORCE

Sinoć je u Narodnom kazalištu, u organizaciji Doma JRM, jedna ekipa Radio Zagreba predvodjena predstavnikom gledalištem, »Javnu emisiju za pomorce«. Na programu su, pored grupe Dalmatinaca pod vodstvom Petra Tralića, nastupili kao solisti Zdenka Račić i Boris Nikolić. Publiku je s oduševljenjem pozdravila nastup članova Radio Zagreba, koji su građanima pružili jedan i pol sat ugodne zabave.

VISOKE CIJENE RIBI

U posljednja tri dana dovezeni su na gradsku ribarnicu male količine ribe. Uslijed toga su i jajima vidno poskočile. Krumpir se prodavao po 16 dinara kilogram, kupus 28, mrlja 35, kapula 42, bijeli luk 100, salata 50, zelje 30, grah 80–100, leća 65, jabuke 52–56 dinara kilogram, jaja 19–22 po komadu.

PRIMJEDBA

Omaškom je izostavljeno ime pisca članka »Neprijateljski komajni nisu se probili, a koji je objavljen u prošlom broju. Pisac spomenutog članka je B. Radičević.

VJENCANI

Ković Ivan, stolar — Oreščanin Ljubić, odgojiteljica; Blažić Ante, strojopravnik — Erak Tonka, domaćica; Banić Cedomir, piljar — Ciril Ivanica, domaćica; Petković Tome, tokar — Petković Frana, krojačica i Bilić Krešimir, motomehaničar — Urem Matilda, domaćica.

UMRLI

Copić Petar, star 50 godina i Tišma Anastazija rod. Gopčević, stara 70 godina.

ZAHVALA

Prigodom smrti mog nezabavneg oca

Grubišić Dunka pok. Niko izražavam najtopliju zahvalnost dnu. Ivanoviću, šefu internog odjela Opće bolnice, kao i ostalom bolničkom osoblju na pažnji, koju su poklanjali za vrijeme njegove teške bolesti.

Također zahvaljujem svoj rodbini i prijateljima, koji su poklanjali isprati do vječnog počasti.

Nikola Grubišić

MALI OGLASNIK

Tražim jednosobni stan ili slično. Može po mogućnosti biti stan od 2 prostorije ili jedne veće sobe. Bračni smo par bez djece. Plaća prema sporazumu. Elektročarska radionica, ulica Borisa Kidriča 49

